

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/40/2023
Identifikačné číslo spisu:	1206215381
Dátum vydania rozhodnutia:	19.06.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1206215381.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a členov senátu JUDr. Martina Holiča a JUDr. Alexandry Hanusovej, v spore žalobcu JUDr. Stanislava Volára, Piešťany, Kukučínova 11, správcu úpadcu NASK, s.r.o., Veľký Meder, Ľudovíta Štúra 5, IČO: 36 245 950, proti žalovanej Slovenskej republike konajúcej prostredníctvom Ministerstva financií Slovenskej republiky, Bratislava, Štefanovičova 5, IČO: 00 151 742, o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp.zn. B2-6C/150/2006, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. septembra 2022 sp.zn. 5Co/157/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (teraz Mestský súd Bratislava IV - ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 12. októbra 2018 č. k. 6C/150/2006-1194 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal proti žalovanému náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom vo výške 29.282.944,96 eura s úrokom z omeškania vo výške 13 % od 22. septembra 2005 do zaplatenia a vo výške 1.890.151.000 Rub (52.376.600 eur) s úrokom z omeškania vo výške 9 % od 16. novembra 2009 do zaplatenia. Súd prvej inštancie zároveň konanie v časti týkajúcej sa návrhu žalobcu na prerušenie konania zo dňa 26. septembra 2018 zastavil a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania.

1.1. Poukázal na to, že v priebehu konania došlo k postúpeniu pohľadávky, zaplatenia ktorej sa žalobca v konaní domáha, zo žalobcu na spoločnosť Real & Capital Assets Ltd. a uvedené postúpenie pohľadávky bolo žalovanému riadne oznámené žalobcom. Žalobca v konaní nepreukázal, že by od zmluvy o postúpení pohľadávky odstúpil, prípadne že by spoločnosť Real & Capital Assets Ltd. opätovne postúpila predmetnú pohľadávku na žalobcu. Na základe uvedeného súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca nemá v predmetnom spore aktívnu vecnú legitímáciu. Na uvedené pritom nemá vplyv ani skutočnosť, že súd prvej inštancie uznesením č.k. 6C/150/2006-994 zo dňa 17. februára 2016

neprípustil, aby z konania vystúpil žalobca a na jeho miesto vstúpila spoločnosť Real & Capital Assets Ltd., nakoľko súd sa v tomto prípade zaoberal len splnením procesných podmienok na pripustenie zmeny na strane žalobcu. Riadne doručenie oznámenia o postúpení pohľadávky zo strany postupcu dlžníkovi bolo v konaní nepochybne preukázané a to samotným žalobcom, ktorý spolu s návrhom na zmenu účastníka konania doručil súdu aj doklad preukazujúci, že dňa 29. júna 2010 žalobca oznámil žalovanému, že písomnou zmluvou o postúpení pohľadávky postúpil svoju pohľadávku voči žalovanému na obchodnú spoločnosť Real & Assets Ltd. Táto skutočnosť nebola medzi stranami sporná. Podľa názoru súdu prvej inštancie, relevantným oznámením postupcu (žalobcu) o postúpení pohľadávky dlžníkovi (žalovanému) je bez ďalšieho založená aj aktívna legitimácia postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky a súd ju akceptuje bez toho, aby skúmal ako prejudiciálnu otázku existenciu, resp. platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky. Na základe uvedeného, vzhľadom na nedostatok aktívnej vecnej legitimácie na strane žalobcu, potom súdu prvej inštancie nezostávalo iné, ako žalobu žalobcu z tohto dôvodu zamietnuť.

1.2. Súd prvej inštancie uviedol aj ďalšie dôvody, pre ktoré nebolo možné žalobe vyhovieť. Žalobca sa v tomto konaní domáhal náhrady škody predstavujúcej skutočnú škodu a ušlý zisk, ktorá mu bola spôsobená rozhodnutiami vydanými Colným úradom Komárno, na ktorých základe tento zabezpečil tovar nachádzajúci sa v daňovom sklade žalobcu a rozhodnutiami, ktorými bolo rozhodnuté o prerušení konania vo veci zabezpečenia tovaru žalobcu a tiež tým, že Colný úrad Komárno a Colné riaditeľstvo SR nekonalo bez zbytočných prietahov, čím porušili zákon, čo malo za následok vynútenú neschopnosť žalobcu disponovať so zabezpečeným tovarom na predaj zmluvným odberateľom, nemožnosť plniť jeho obchodné záväzky v tuzemsku a v zahraničí, čím žalobcovi vznikla škoda. Pre vznik práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (resp. nesprávnym úradným postupom) je nevyhnutné, aby boli súčasne naplnené tri základné predpoklady, ktorými sú nezákonné rozhodnutie (nesprávny úradný postup), existencia škody (ušlého zisku) a kvalifikovaná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím (nesprávnym úradným postupom) a vznikom danej škody. V predmetnom prípade samotné žalobcom namietané rozhodnutia a na ich základe aj postup orgánov štátnej správy nemali za následok, že žalobcovi vznikla ním tvrdená škoda. Z priebehu udalostí, tak ako to vyplýva z listinných dôkazov založených v spise a predložených stranami sporu, je zrejmé, že škoda na strane žalobcu, ak pripustíme, že k nej vôbec došlo, nemohla byť spôsobená tým, že colný úrad vydal rozhodnutia, ktoré boli zrušené ako tvrdí žalobca pre nezákonnosť a že došlo konaním týchto orgánov k nesprávnemu úradnému postupu. Nemožnosť žalobcu obchodovať s takýmto tovarom by totiž vznikla aj v prípade, ak by rozhodnutia o zabezpečení tovaru neboli vôbec vydané, resp. aj keby nedošlo k zapečateniu skladových priestorov zo strany colných orgánov. Rozhodnutiam o zabezpečení tovaru, ktoré boli neskôr zrušené, totiž predchádzalo zapečatenie skladových priestorov žalobcu policajnými orgánmi a predmetný tovar (spotrebiteľské balenia liehu - ďalej len „SBL“) je dodnes predmetom znaleckého skúmania v trestnom konaní, ktorá skutočnosť sama o sebe bráni tomu, aby žalobca akýmkoľvek spôsobom mohol s tovarom disponovať a ďalej s ním obchodovať. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, kedy medzi namietanými rozhodnutiami a postupom orgánov štátnej správy a možným vznikom škody na strane žalobcu neexistuje nevyhnutná priama bezprostredná príčinná súvislosť, nie je v danej veci naplnený jeden zo základných predpokladov vzniku zodpovednosti žalovaného za škodu ako takú.

S poukazom na uvedenú absenciu príčinnej súvislosti medzi rozhodnutím orgánu štátu, resp. nesprávnym úradným postupom a tvrdenou škodou, ktorá mala žalobcovi vzniknúť, súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovi nevznikol voči žalovanému nárok na náhradu tvrdenej škody, ktorej zaplatenia sa v tomto konaní domáhal.

1.3. Uvedené závery súdu prvej inštancie plne korešpondujú s právnym názorom, ktorý Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil v predmetnej sporovej veci vo svojom uznesení sp. zn. 6MCdo/7/2013 zo dňa 23. apríla 2014. Keďže v odôvodnení predmetného rozhodnutia dovolací súd jednoznačne dospel k záveru o absencii príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a konaním žalovaného, ktorá podmienka je základom pre priznanie nároku na náhradu škody, súd prvej inštancie ako súd nižšieho stupňa je viazaný týmto právnym názorom dovolacieho súdu. Súd preto, rešpektujúc právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky žalobu žalobcu zamietol. Opačný postup súdu nižšej inštancie spočívajúci v nerešpektovaní záväzného právneho názoru, vysloveného v zrušujúcom uznesení súdu vyššej inštancie, a to len na základe vlastného uváženia, je neprípustným postupom, ktorý naruša princíp právnej istoty.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. septembra 2022 sp. zn. 5Co/157/2019 na základe odvolania žalobcu rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že žalobca nie je vo veci subjektom aktívne legitimovaným. Uvedené vyplýva z vykonaného dokazovania, kde sám žalobca preukázal prechod jeho pohľadávky na spoločnosť REAL & Capital Assets Ltd. K prechodu práv na základe zmluvy o postúpení pohľadávky nepochybne prišlo, preto domáhať sa náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom a nesprávnym úradným rozhodnutím od žalovaného v tomto konaní je oprávnená spoločnosť REAL & Capital Assets Ltd. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že súd prvej inštancie nepripustil zmenu subjektu na strane žalobcu. V uvedenom prípade sa jednalo len o nesplnenie procesnej podmienky podľa § 92 ods. 2 a 3 OSP, keď z dôvodu absencie riadneho súhlasu nového žalobcu s jeho vstupom do konania, návrhu na zmenu žalobcu súd prvej inštancie nevyhovel. Nesplnenie procesnej podmienky však nemá vplyv na to, kto je nositeľom hmotného oprávnenia. Pokiaľ žalobca následne po tom, čo nebolo vyhovené jeho návrhu na vstup nového žalobcu na jeho miesto tvrdí, že v konaní žalovaná pohľadávka stále patrí do majetku úpadcu spoločnosti NASK, s.r.o., keďže je v celej svojej výške zapísaná do jej konkurznej podstaty, odvolací súd považuje takúto námietku za účelovú, a to najmä na už vyššie uvedené skutočnosti. Pokiaľ žalobca chcel presvedčiť odvolací súd, že predmetná pohľadávka je opätovne v dispozícii žalobcu, bolo jeho povinnosťou túto skutočnosť aj preukázať.

2.2. Odvolací súd ďalej poukázal na to, že príčina vzniku ujmy u žalobcu nemohla nastať rozhodnutím o zabezpečení SBL, nakoľko žalobca predmetné SBL aj keby neprišlo k rozhodnutiu o ich zabezpečení, nemohol využiť ako predmet obchodovania. Na to, aby vlastníctvo k SBL mohlo byť prevedené na iný subjekt, muselo by byť na základe § 10 ods. 3 zákona č. 105/2004 Z.z. označené kontrolnou známkou. SBL označené nepravou kontrolnou známkou je zo zákona vecou, s ktorou nie je možné obchodovať. Keďže žalobca nemohol obchodovať s neoznačenými SBL (za neoznačené SBL sa považujú aj tie SBL, ktoré nie sú označené pravými kontrolnými známkami), nemohla mu zároveň ani vzniknúť škoda ich zadržaním, a to bez ohľadu na to, ktorý štátny orgán toto zadržanie vykonal.

2.3. V súvislosti s námietkou žalobcu, že nie všetky SBL boli označené falošnou známkou odvolací súd uviedol, že bolo povinnosťou žalobcu v konaní presne uviesť, koľko fliaš bolo označených správne známkou a mohlo byť obchodovateľných. Žalobca však v konaní nepreukázal, koľko SBL bolo riadne označených, preto nie je možné na túto námietku žalobcu prihliadnuť. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na písomné stanovisko vyšetrovateľa policajného zboru, z ktorého vyplýva, že z celkového množstva zaisteného SBL bolo doposiaľ okolo 95% označených falošnými kontrolnými páskami, pričom expertízne skúmanie SBL ešte nebolo ku dňu rozhodnutia odvolacieho súdu ukončené.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) a žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil príslušnému súdu na ďalšie konanie. Vývodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku tvrdil, že odvolací súd sa nevysporiadal s jeho námietkami, preto sú jeho závery (ako aj závery súdu prvej inštancie) nepreskúmateľné, nezákonné a svojvoľné. Podľa žalobcu bolo konkrétne porušené jeho právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia, keďže súd sa nevysporiadal s argumentáciou ohľadom jeho aktívnej vecnej legitimácie, ani s argumentáciou a námietkami žalobcu ohľadom nedostatku príčinnej súvislosti medzi nezákonnými úradnými postupmi a nezákonnými úradnými rozhodnutiami žalovanej a vznikom škody na strane žalobcu. Podľa žalobcu súd neprihliadol na to, že žalovaná neuniesla dôkazné bremeno ohľadom tvrdenia, že žalobcovi nemohla vzniknúť škoda zaistením SBL, pričom týmto nesprávnym posúdením dôkazného bremena a osoby, ktorá ho má uniesť, spôsobil prehru žalobcu v spore, čím došlo k nedôvodnému zvýhodneniu jednej sporovej strany pred druhou. Napadnuté rozhodnutie je podľa dovolateľa arbitrárne a v rozpore s výsledkami dokazovania, pričom došlo tiež k porušeniu princípu právnej istoty, keď súd nerešpektoval judikatúrou Ústavného súdu SR uvádzaný spôsob interpretácie dôkazného bremena. Súd sa nijako nevysporiadali s argumentáciou žalobcu, že držba SBL akokoľvek označených alebo aj neoznačených v rámci priestorov daňového skladu bola v príslušnom období právne súladná, ani s otázkou hmotnoprávneho základu zápisu pohľadávky do konkurznej podstaty žalobcu. Podľa názoru žalobcu súd išiel v danom prípade nad rámec svojej právomoci v kontradiktórnom konaní, ak aktívnu legitimáciu žalobcu ako bola tvrdená žalobcom

nevzal za preukázanú tak, ako bola tvrdená, ale ju vyhodnotil inak. Ďalej podľa dovolateľa je zamietnutie nárokov postavené na nesprávnej aplikácii príslušných procesných predpisov ohľadom preverenia súhlasu spoločnosti Real & Capital Assets Ltd so svojím vstupom do konania, keďže nebol zistený relevantný súhlas alebo nesúhlas uvedenej spoločnosti so vstupom do konania na strane žalobcu, pričom táto skutočnosť bola pre správne zákonné rozhodnutie o návrhu na zmenu žalobcu kľúčová. Dovolateľ tiež namieta, že súd prvej inštancie nevykonal žalobcom navrhované dôkazy (vyžiadanie si znaleckých posudkov od orgánov činných v trestnom konaní, ktoré skúmali ochranné známky na zaistenom SBL, prípadne nariadenie nového znaleckého dokazovania za účelom skúmania týchto známk) a o tomto návrhu na vykonanie dokazovania súd vôbec nerozhodol - s dôvodmi, pre ktoré toto dokazovanie nevykonal, sa nevysporiadali ani v odôvodnení napadnutého rozsudku.

3.1. Žalobca uplatnil aj dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), v rámci ktorého formuloval nasledujúce otázky, ktoré boli podľa jeho názoru súdmi nižšej inštancie nesprávne právne posúdené: 1.) Je možné akceptovať aplikáciu príslušných ustanovení ZKR týkajúcich evidencie pohľadávky ako majetku zaradeného do konkurznej podstaty bez súčasnej existencie excindaného sporu vyvolaného takýmto zaradením do podstaty pre priznanie aktívnej vecnej legitímácie správcovi konkurznej podstaty na vymáhanie takejto pohľadávky? 2.) Možno SBL nachádzajúce sa v daňovom sklade v režime pozastavenia dane opatrené falzifikátom kontrolnej pásky (známky) považovať za vec neobchodovateľnú s ohľadom na podrobnú úpravu povinnosti označovať SBL kontrolnými páskami (známkami) výlučne v režime voľného daňového obehu na daňovom území SR? 3.) Je možné odňať kontrolné pásky (známky) zo SBL, resp. tieto prelepiť inými pri SBL nachádzajúcom sa v režime pozastavenia dane? V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením veci dovolateľ namieta, že súdy nižšej inštancie sa v konaní relevantne nevysporiadali s otázkou hmotnoprávneho základu zápisu pohľadávky do konkurznej podstaty úpadcu - žalobcu. Správca zaradil žalovanú pohľadávku do podstaty z dôvodu, že postúpenie pohľadávky na Real & Capital Assets Ltd považoval za sporné, pretože jednak nedisponoval relevantným plnomocenstvom udeleným pánovi Korčevovi, ktoré by ho v čase, keď ešte nebol štatutárnym orgánom, oprávňovalo konať za spoločnosť. Ďalším dôvodom zaradenia pohľadávky do súpisu majetku úpadcu mala byť podľa dovolateľa skutočnosť, že za postúpenie pohľadávky nedostala v oznámení o postúpení pohľadávky deklarovaná zmluvná strana žiadne protiplnenie. Dovolateľ poukázal na to, že zápis pohľadávky do majetkovej podstaty žalobcu - úpadcu nikto nerozporoval, hoci uvedené skutočnosti boli oznámené aj štatutárnemu orgánu spoločnosti Real & Capital Assets Ltd. Na základe uvedeného má dovolateľ za to, že pohľadávka je majetkom žalobcu - ako súčasť konkurznej podstaty spoločnosti NASK, s.r.o., teda aktívna legitímácia na vymáhanie predmetnej pohľadávky je daná výlučne v prospech správcu. Zápis pohľadávky v zmysle osobitného zákona (zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov) podľa názoru dovolateľa analogicky pôsobí ako oznámenie o postúpení pohľadávky. Ďalej podľa názoru dovolateľa súdy nižšej inštancie nesprávne právne posúdili aplikáciu povinnosti označovať SBL kontrolnou páskou pre režim pozastavenia dane, ako aj neobchodovateľnosť SBL z pohľadu vývozu SBL mimo územie Slovenskej republiky, z pohľadu možností dooznačenia alebo preoznačenia spôsobilými kontrolnými páskami (známkami) v režime pozastavenia dane v daňovom sklade za situácie, kedy takto označované SBL mali byť prepustené do režimu daňového voľného obehu na daňové územie Slovenskej republiky. Súdy vôbec nebrali do úvahy jednoznačnú právnu úpravu z daného obdobia ohľadne vyskladnenia tovaru do režimu daňového voľného obehu na daňové územie SR a nezaoberali sa výkladom týchto daňových režimov z pohľadu vtedy platnej právnej úpravy.

4. Žalovaný navrhol dovolanie žalobcu odmietnuť, alternatívne ako nedôvodné zamietnuť, majúc za to, že dovolaním nastolené otázky súdy nižšej inštancie vyriešili správne a námietky dovolateľa okrem ich neopodstatnenosti sú len opakovaním skoršej argumentácie žalobcu, s ktorou sa už súdy riadne vysporiadali. Poukázal na to, že voči bývalému konateľovi a spoločníkovi žalobcu je aktuálne vedené trestné stíhanie pre pokus trestného činu podvodu. V trestnom konaní bolo preukázané, že značná časť listinných dôkazov predložených v tomto konaní bola žalobcom dodatočne vypracovaná, antidatovaná, účelovo vyrobená a prispôbená pre účely tohto konania. V dvoch trestných konaniach, z ktorých jedno je už právoplatne ukončené, bolo preukázané, že v rokoch 2003-2004 sa v spoločnosti NASK s.r.o. vo veľkom rozsahu vyrábal nelegálny lieh, ktorý sa následne distribuoval do obchodnej siete. Znaleckým skúmaním zaisteného SBL bolo preukázané, že 98,5 % SBL bolo označených falzifikátmi

ochranných známk. Aj u tých SBL, ktoré boli označené pravými ochrannými známkami, však značná časť SBL obsahuje lieh, ktorý je zdravotne závadný, a z tohto dôvodu nemôže byť distribuovaný do obchodnej siete. V právoplatne ukončenom trestnom konaní, v ktorom bol odsúdený konateľ a spoločník spoločnosti NASK s.r.o. sa ďalej preukázal blízky vzťah medzi konateľom žalobcu a Ing. T., ktorá v spoločnosti NASK s.r.o. vykonávala v rokoch 2003 - 2004 daňovú kontrolu, čím bola spochybnená objektívnosť týchto kontrol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je sčasti prípustné vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, avšak nie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolateľ namietal, že procesným postupom súdov nižšej inštancie došlo k zásahu do jeho práva na spravodlivý súdny proces. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9. Žalobca v súvislosti s vadou známosti podľa § 420 písm. f) CSP súdom nižšej inštancie vytýkal najmä, že napadnuté rozhodnutia sú nepreskúmateľné, vykazujú znaky arbitrárnosti a svojvôle. Mal za to, že dovolací súd sa nevysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami žalobcu, dôležitými pre rozhodnutie vo veci samej, resp. ignoroval podstatné skutkové okolnosti.

10. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu (účastníkmi konania) a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. García Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

11. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami

strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

12. V danom prípade však obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; pričom odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia v zmysle § 393 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutí oboch súdov nižšej inštancie obsahuje dostatočne zrozumiteľné vysvetlenie posúdenia uplatneného žalobného nároku, a to tak vo vzťahu k nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, ako aj vo vzťahu k neexistencii príčinnej súvislosti medzi nezákonnými rozhodnutiami, resp. nesprávnym úradným postupom žalovaného a škodou na strane žalobcu. Právny záver o absencii príčinnej súvislosti ako základného predpokladu vzniku nároku na náhradu škody pritom plne korešponduje s právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v jeho kasačnom rozhodnutí - uznesení 6MCdo/7/2013 z 23. apríla 2014, ktorým sú sudy nižšej inštancie v predmetnom konaní viazané. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

13. Dovolací súd navyše pri posudzovaní dôvodnosti všeobecne namietaného porušenia procesných práv dovolateľa nezistil také nedostatky v postupe odvolacieho súdu, ktoré by odôvodňovali záver, že jeho výklad a záver boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. odôvodnenie rozhodnutia zmätočné. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplyva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

14. Pokiaľ dovolateľ vidí porušenie práva na spravodlivý proces v postupe súdu prvej inštancie, ktorý rozhodol o jeho návrhu na zmenu žalobcu v čase, kedy bolo konanie ex lege prerušené z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok žalobcu, v tejto súvislosti dovolací súd konštatuje, že uvedená procesná vada bola v priebehu konania zhojená, preto nemohla mať za následok porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces. Na základe pokynu odvolacieho súdu bolo uznesenie súdu prvej inštancie č.k. 6C/150/2006-994 zo 17. februára 2016 dodatočne, po doručení návrhu správcu na pokračovanie v konaní doručené aj správcovi, ktorý tak napriek tvrdeniu dovolateľa nebol ukrátený na svojich procesných právach, keďže o návrhu na zmenu žalobcu bolo rozhodnuté aj za jeho účasti (viď č.l. 1025 a nasl. spisu). Ak teda mal dovolateľ za to, že uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o návrhu na zmenu žalobcu tak, že túto zmenu nepripustil, trpí vadami, mal možnosť proti tomuto uzneseniu podať riadny opravný prostriedok a žiadať o nápravu v rámci odvolacieho konania, čo však neurobil.

15. Dovolateľ ďalej namieta nevykonanie ním navrhovaného dokazovania zameraného na skúmanie pravosti kontrolných známkov súdom prvej inštancie (vyžiadaním si existujúcich znaleckých posudkov vyhotovených pre účely trestného konania, ktoré skúmali ochranné známky na zaistenom SBL, prípadne nariadením nového znaleckého dokazovania), zároveň však vo svojom dovolaní sám tvrdí, že „samotná otázka pravosti kontrolných pásov je z hľadiska posúdenia nároku na náhradu škody spôsobnej v tomto prípade nesprávnym úradným postupom a nesprávnym úradným rozhodnutím irelevantná“. Námietka dovolateľa, že s uvedeným návrhom na vykonanie dokazovania sa sudy nižšej inštancie žiadnym

spôsobom nevysporiadali je však bezpredmetná s poukazom na odsek 27 bodu 15. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorom nevykonanie žalobcom navrhovaného dokazovania odôvodnil nasledovne: „Rovnako súd s poukazom na zásadu hospodárnosti konania neuložil žalovanému povinnosť predložiť znalecké posudky, ktoré sú vyhotovené pre účely trestného konania, nakoľko vzhľadom na dôvody rozhodnutia súdu vo veci samej ako aj s poukazom na závery Najvyššieho súdu SR, súd považoval uloženie tejto povinnosti za nevhodné.“

16. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP tak nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľa. Žalobca preto neopodstatnene v tejto časti namietal existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017).

17. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namietal, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplyva. Z uvedeného dôvodu dovolací súd vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie dovolateľa ako neprípustné odmietol v súlade s ustanovením § 447 písm. c) CSP.

18. Žalobca vyvodzoval prípustnosť dovolania aj z § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku. V rámci namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci sformuloval tri otázky, na vyriešení ktorých malo podľa názoru dovolateľa spočívať napadnuté rozhodnutie a ktoré neboli odvolacím súdom správne posúdené. Prvá otázka sa týka aktívnej legitímácie správcu konkurznej podstaty v súdnych konaniach týkajúcich sa pohľadávok zapísaných do súpisu majetku úpadcu - žalobcu. Druhou otázkou je, či možno SBL v daňovom sklade v režime pozastavenia dane opatrené falzifikátom kontrolnej známky považovať za vec res extra commercium a tretia otázka sa týka možnosti odňatia týchto kontrolných známkov zo SBL.

19. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

20. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP.

21. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Relevanciu podľa citovaného ustanovenia má len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti prípadu - zároveň platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

22. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolací súd v súlade s vyššie uvedeným skúmal, či žalobca v dovolaní identifikoval takú právnu otázku, na vyriešení ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej viedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), či vymedzil jej podstatu a uviedol súvisiace právne úvahy spolu s dôvodmi, pre ktoré vzhliadol nesprávnosť právneho riešenia odvolacieho súdu.

23. Právny záver odvolacieho súdu, ktorý odôvodňoval potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby, spočíval predovšetkým v posúdení aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v konaní. Dovolací súd poukázal aj na absenciu príčinnej súvislosti medzi vznikom škody na strane žalobcu a nezákonnými rozhodnutiami žalovaného, pričom v tejto súvislosti odkázal na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovený v rozhodnutí sp.zn. 6MCdo/7/2013 z 23. apríla 2014, ktorý je pre súdy nižšej inštancie záväzný. Dovolací súd však má za to, že za nosný dôvod rozhodnutia odvolacieho súdu treba považovať nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v konaní, ktorý by viedol k neúspechu žalobcu bez ohľadu na prípadný záver o existencii nároku na náhradu škody. Uvedené potom nevyhnutne znamená nespôsobilosť druhej aj tretej dovolateľom vymedzenej otázky prispieť k priaznivejšiemu výsledku sporu pre dovolateľa, a tým aj procesnú neprípustnosť dovolania v tejto jeho časti. Druhá a tretia právna otázka, ako ich vymedzil žalobca vo svojom dovolaní totiž nepredstavujú otázky, od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Dovoláním nastolená druhá a tretia otázka nemala v danej veci charakter otázky, na riešení ktorej nižšie súdy založili svoje rozhodnutie, resp. odpovede na tieto otázky neboli dôvodom pre záver o zamietnutí žaloby. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že predmetné otázky nemali v prejednávanej veci znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v dôsledku čoho prípustnosť dovolania vyvodená z tohto ustanovenia daná nebola.

24. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že pokiaľ ide o druhú a tretiu dovolateľom vymedzenú otázku, prípustnosť dovolania žalobcu z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP vo vzťahu k týmto otázkam nevyplyva. Najvyšší súd preto jeho dovolanie v tejto časti podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP ako neprípustné odmietol.

25. V súvislosti s prvou otázkou dovolateľa, ktorá sa týka posúdenia aktívnej vecnej legitímácie správcu v sporoch, v ktorých sa uplatňuje pohľadávka zaradená do konkurznej podstaty úpadcu - žalobcu, skúmaním predpokladov prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP dospel dovolací súd k záveru, že vo vzťahu k tejto otázke sú tieto podmienky splnené. Následne preto pristúpil ku skúmaniu, či podané dovolanie je aj dôvodné, t.j. či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v predmetnej právnej otázke.

26. Z obsahu dovolania je zrejmé, že aktívna legitímácia žalobcu je podľa dovolateľa daná tým, že pohľadávka, ktorá je predmetom tohto konania, je súčasťou konkurznej podstaty žalobcu, pričom zápis pohľadávky do súpisu majetku nikto nerozporoval. Na základe uvedeného má dovolateľ za to, že uplatňovaná pohľadávka je majetkom žalobcu ako súčasť jeho konkurznej podstaty, „teda aktívna legitímácia na vymáhanie je daná výlučne v prospech správcu. Zápis pohľadávky v zmysle osobitného zákona (ZKR) je analogicky pôsobiaci ako oznámenie o postúpení pohľadávky.“

27. Vo vzťahu k vecnej legitímácii sporovej strany (aktívnej na strane žalobcu alebo pasívnej na strane žalovaného), dovolací súd vo všeobecnosti uvádza, že záver o nej súd vydáva až po vykonanom dokazovaní a je základom pre zamietnutie žaloby pri nedostatku aktívnej legitímácie, či pasívnej legitímácie, alebo základom pre vyhovieť žalobe, ak je vecná legitímácia strán sporu daná. Na to, aby sa niekto stal stranou sporu, netreba, aby bol účastníkom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorý v konaní ide; stačí, ak podá žalobu (v takom prípade sa stáva žalobcom), alebo aby bola proti nemu podaná žaloba (v takom prípade sa stáva žalovaným). Vecná legitímácia však vyplýva z hmotného práva a má ju ten, kto je podľa hmotného práva nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti. Aktívnu vecnou legitímáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva žalobcovi ním uplatňované právo (nárok), respektíve mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať a je predpokladom

úspešnosti podanej žaloby. Pasívnou legitímáciou sa rozumie hmotnoprávne postavenie, z ktorého žalovanému vyplýva určitá povinnosť a je predpokladom toho, že bude súdom na plnenie povinnosti zaviazaný. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej existencie tvrdeného práva na strane žalobcu, alebo pasívnej existencie tvrdennej povinnosti na strane žalovaného, je tak imanentnou súčasťou každého súdneho konania (porovnaj rozsudok najvyššieho súdu z 29. júna 2010 sp. zn. 2Cdo/205/2009). Otázku, či žalobca bol v spore aktívne legitimovaný a či ním označený žalovaný bol v spore naozaj pasívne legitimovaný, rieši súd až v samom závere konania, a to aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiadna zo sporových strán nenamieta.

28. Je však dôležité dôsledne rozlišovať medzi aktívnou procesnou legitímáciou a aktívnou vecnou legitímáciou. Oprávnenie podať návrh na začatie konania (žalobu) možno označiť ako procesnú legitímáciu, lebo sa opiera výlučne o procesné predpisy. V týchto prípadoch neprichádza vôbec do úvahy posudzovať, či navrhovateľ (žalobca) je aj aktívne vecne legitimovaný. Aktívnou vecnou legitímáciou totiž označujeme stav, keď strana konania je subjektom práva, ktoré je predmetom konania. Práve preto strana konania, ktorá bola aktívne procesne legitimovaná návrh podať, bude v konaní úspešná iba vtedy, ak sa preukáže, že je aj aktívne vecne legitimovaná, teda že je nositeľkou toho hmotného práva, ktorého sa v konaní domáha (porovnaj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, č.k. II. ÚS 39/2019-24 z 31. januára 2019).

29. Ustanovenie § 76 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov, definuje súpis majetku podstat ako listinu oprávňujúcu správcu speňažiť spísaný majetok. Zápisom majetku do súpisu nastávajú právne účinky tak voči správcovi, ako aj voči tretím osobám. Len čo bol majetok zapísaný do súpisu, iná osoba ako správca nesmie majetok previesť, dlhodobo prenajať, zriadiť na ňom právo k cudzej veci alebo inak zmenšiť jeho hodnotu či likviditu. Tieto právne účinky sa týkajú tak majetku úpadcu, ako aj majetku tretích osôb bez ohľadu na to, či bol majetok do súpisu zapísaný oprávnene alebo neoprávnene. Právne účinky zápisu majetku do súpisu však nemožno stotožňovať s vlastníctvom spísaného majetku. Účinky zapísania majetku do podstaty vyplývajú z citovaného ustanovenia § 76 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, iné účinky tento zápis nemá. Zahrnutím majetku do konkurznej podstaty sa nikdy nemení skutočný vlastník tohto majetku, nech ním je úpadca alebo iná osoba. Aj ústavný súd konštatoval, že zápis majetku tretej osoby do súpisu konkurznej podstaty nie je právnou skutočnosťou, ktorej dôsledkom je strata aktívnej alebo pasívnej vecnej legitímácie vlastníka domáhať sa ochrany, resp. brániť svoje vlastnícke právo voči tomu, kto do jeho vlastníctva neoprávnene zasahuje (III. ÚS 321/2018). Uvedené závery sú podľa názoru dovolacieho súdu aplikovateľné nielen v prípade hnutelných či nehnuteľných vecí, ale aj pohľadávok, resp. iných majetkových hodnôt tretích osôb zapísaných do súpisu konkurznej podstaty úpadcu.

30. V súvislosti s dovolateľom nastolenou otázkou aktívnej legitímácie správcu je dôležité zdôrazniť, že aktívna vecná legitímácia správcu konkurznej podstaty sa počas konkurzu odvíja od aktívnej vecnej legitímácie úpadcu, bez toho, aby sa správca stal pre túto dobu účastníkom hmotnoprávných vzťahov, v ktorých úpadca vystupoval. V danom prípade súdy nižšej inštancie dospeli k záveru, že žalobca - úpadca stratil aktívnu vecnú legitímáciu postúpením pohľadávky, ktorá je predmetom sporu, preto aktívne vecne legitimovaný v konaní nemôže byť ani správca, bez ohľadu na zaradenie pohľadávky do konkurznej podstaty žalobcu.

31. So zreteľom na vyššie uvedenéospel dovolací súd k záveru, že žalobcom podané dovolanie síce vyvolalo procesný účinok umožňujúci uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu, výsledok tohto dovolacieho prieskumu ale vedie k záveru, že jeho dovolanie nie je dôvodné. Najvyšší súd preto dovolanie žalobcu v časti o prvej dovolacej otázke zamietol podľa § 448 CSP.

32. Žalovaná bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol jej nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.